

Testiranje hipoteza

siječanj 2020.

Testiranje hipoteza

- za dano statističko obilježje X , kažemo da je **statistička hipoteza** bilo koja pretpostavka o populacijskoj razdiobi od X
- proučavamo odgovarajuću karakteristiku (slučajnog) uzorka
- preciznije, želimo na osnovi realizacije slučajnog uzorka za X donijeti odluku hoćemo li **odbaciti** ili **ne odbaciti** danu hipotezu
- postupak donošenja odluke o odbacivanju ili ne odbacivanju statističke hipoteze zove se **testiranje statističkih hipoteza**

Testiranje hipoteza

- uz osnovnu ili nul-hipotezu koju označavamo s H_0 postoji i njoj alternativna hipoteza koju označavamo s H_1 , npr.

$$H_0 : \quad \mu \leq 50$$

$$H_1 : \quad \mu > 50.$$

- budući da u statistici **ne** govorimo o **prihvatanju** nul-hipoteze nego samo o njenom odbacivanju ili ne odbacivanju, često provjeravamo valjanost alternativne hipoteze tako da testiramo kad ćemo odbaciti nul-hipotezu

Testiranje hipoteza - pogreške

- budući da su sve odluke bazirane na uzorcima iz populacije, one nisu 100% pouzdane i možemo doći do krivih zaključaka
- javljaju se dvije vrste **pogreški**:
  - **pogreška prve vrste (Type I)**: odbacujemo H_0 iako je istinita (*false positive*)
  - **pogreška druge vrste (Type II)**: ne odbacujemo H_0 iako je neistinita (*false negative*)

točno je	zaključak	
	ne odbaciti H_0	odbaciti H_0
H_0	✓	pogrešno! (I)
H_1	pogrešno! (II)	✓

Testiranje hipoteza - pogreške

- smanjivanjem vjerojatnosti pogreške prve vrste povećava se vjerojatnost pogreške druge vrste i obratno
- prihvatljivu vjerojatnost pogreške prve vrste označavamo s α , dok prihvatljivu vjerojatnost pogreške druge vrste označavamo s β

Testiranje hipoteza - razina značajnosti

- **razina značajnosti** α ($\alpha \in (0, 1)$) je prihvatljiva vjerojatnost pogreške prve vrste
- tipično za razinu značajnosti uzimamo $\alpha = 0.05$ (nekad i $\alpha = 0.01$)
- to znači da smo spremni tolerirati do 5% pogreški prve vrste (za jedan od dvadeset uzoraka ćemo odbaciti nul-hipotezu iako je istinita)

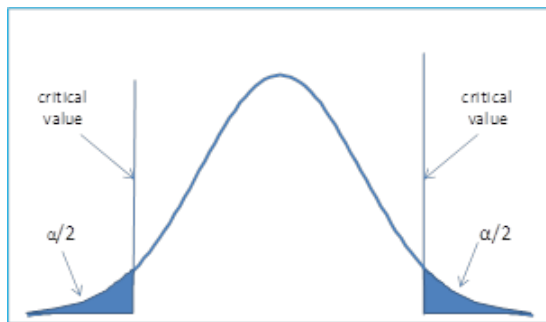
Testiranje hipoteza: kritično područje

- **kritično područje**: područje realizacije uzorka za koje se H_0 odbacuje u korist H_1 (moguće vrijednosti testne statistike koje su bolje objašnjene alternativnom hipotezom)
- tipičan način testiranja neke nul-hipoteze je izabrati odgovarajuću testnu statistiku, izračunati njenu vrijednost za dani uzorak i provjeriti upada li u kritično područje
- razlikujemo kritično područje **jednostranih testova** i **dvostranih testova**

Dvostrani test

$$H_0 : \mu = 50$$

$$H_1 : \mu \neq 50$$

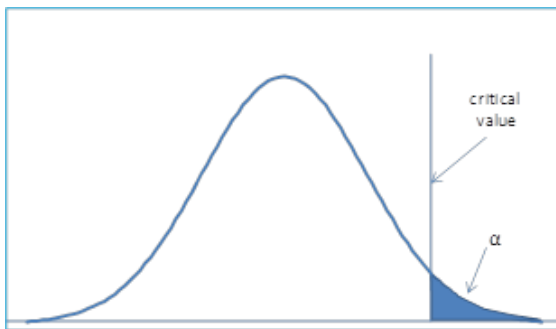

Jednostrani test na desnu stranu

$$H_0 : \mu \leq 50$$

$$H_1 : \mu > 50$$

Jednostrani test na lijevu stranu

$$H_0 : \mu \geq 50$$

$$H_1 : \mu < 50$$

